

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3CoCsp/4/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8622201150
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 07. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8622201150.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Martina Barana a JUDr. Kataríny Krochtovej v spore žalobcu: A. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. H. XX, XXX XX F., štátny občan Q., zastúpeného JUDr. Danielom Tarbajom, advokátom, so sídlom Zámocká 525/28, 091 01 Stropkov proti žalovanému: 365.bank, a.s., so sídlom Dvořákovo nábřeží 4, 811 02 Bratislava, IČO: 31 340 890, zastúpenému SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Štefánikova 8, 811 05 Bratislava, IČO: 36 853 186, o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, o nároku na náhradu trov konania, o odvolaní žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Bardejov zo dňa 04.12.2023, č. k. SK-6Csp/47/2022-144 takto jednodhlasne

rozhodol:

- Potvrďuje uznesenie.
- Žalobcovi priznáva náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou zo dňa 20.07.2022 proti žalovanému domáhal určenia neprijateľných zmluvných podmienok a priznania primeraného finančného zadosťučinenia. Uznesením Okresného súdu Svidník, č. k. 6Csp/47/2022-89 zo dňa 13.09.2022 súd konanie zastavil (výrok I.), a to z dôvodu procesnej prekážky litispendencie a vyslovil, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania (výrok II.). Krajský súd v Prešove uznesením č. k. 3CoCsp/10/2023-120 zo dňa 01.06.2023 zrušil vyššie uvedené uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Následne napadnutým uznesením súd rozhodol o trovách konania tak, že stranám sporu nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. Rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil zistením, že ust. § 257 CSP predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) a od zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP). Súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, pričom zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania (§ 257 CSP) vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok: 1) dôvody hodné osobitného zreteľa, 2) výnimočné okolnosti. Pri posudzovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa súd prihliadal na majetkové, sociálne, osobné, zárobkové a iné pomery strán sporu a zaoberal sa aj okolnosťami, ktoré viedli strany k uplatneniu nároku na súde a ich postoj v konaní. V prejednávanej veci išlo o spor medzi spotrebiteľom a dodávateľom, ktorý má nad svojim klientom mocenskú, ekonomickú a právnu nadvládu. Pre žalovaného (dodávateľa) je tento spor ekonomicky zanedbateľný, avšak zaviazanie na náhradu trov konania žalobcu (spotrebiteľa ako slabšiu zmluvnú stranu), vážne zasiahne do jeho majetkovej sféry. Je možné prihliadať v prvom rade na majetkové, sociálne a osobné a ďalšie pomery strán sporu a treba vziať do úvahy nielen pomery toho, kto má trovy konania zaplatiť, ale aj dopad takéhoto rozhodnutia najmä na majetkové pomery povinného. Žalovaný je veľkou bankovou spoločnosťou, pre ktorú je priznanie náhrady trov konania finančne zanedbateľné v porovnaní so žalobcom, ktorý je zamestnancom v X., s mesačným príjmom

460 eur. Žalobca nie je vlastníkom žiadnych nehnuteľností, motorového vozidla ani iných cenných huteľných vecí, je slobodný a bezdetný. Žije so svojou matkou, starobnou dôchodkyňou v jej rodinnom dome, o ktorú sa stará a prispieva na výdavky v domácnosti. Príjem žalobcu sotva postačuje na krytie nevyhnutných životných nákladov a v podstate predstavuje výšku životného minima (268,88 eur) v súčte s výškou životného minima jeho matky. Pre žalobcu (spotrebiteľ), ktorého príjem predstavuje minimálnu mzdu a ktorého príjmy sú blízko úrovne životného minima, zviazanie na náhradu trov konania by znamenalo značný dopad na jeho finančnú situáciu. Na druhej strane žalovanému nepriznaním náhrady trov konania nevznikne závažná ujma, a preto súd v súlade ust. § 257 CSP o trovách konania rozhodol tak, že stranám sporu náhradu trov konania nepriznal.

3. Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie žalovaný namietajúc, že odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie nezohľadňuje významné špecifiká konkrétneho prípadu. Zdôraznil, že bol nútený uplatniť si svoju splatnú peňažnú pohľadávku zo zmluvy o úvere, a to z dôvodu podstatného porušenia zmluvy žalobcom (dlhodobé omeškanie žalobcu so splácaním úveru), ako aj s prihliadnutím na plynutie premĺčacej lehoty. Konanie na plnenie začalo o rok skôr ako určovacie konanie iniciované žalobcom, pričom identifikovaná žaloba bola podaná žalobcom aj napriek jeho vedomosti o prekážke litispendencie. Týmto svojim konaním žalobca procesne zapríčinil zbytočné iniciovanie sporu, jeho zastavenie a vznik trov konania. Žalobca je v konaní kvalifikovane zastúpený advokátom, a preto je absurdné a nespravodlivé, aby bola na škodu žalovaného skutočnosť, že advokát žalobcu si nespĺnil svoje povinnosti a pri podaní žaloby nepostupoval s náležitou znalosťou a odbornosťou. Navyiac žalobca je zrejme dlhodobo riadne zamestnaný, má dlhodobo zriadené vecné bremeno k rodinným nehnuteľnostiam, má evidovaný trvalý pobyt, od začiatku sporu je zastúpený advokátom, pričom nejde o zastupovanie prostredníctvom spotrebiteľského združenia alebo advokáta z Centra právnej pomoci. Vzhľadom na prezentované skutočnosti nie je dôvod pre aplikáciu ust. § 257 CSP.

4. Za závažné pochybenie súdu odvolateľ ďalej považuje skutočnosť, že napadnuté uznesenie nedáva na podstatnú argumentáciu žalovaného žiadnu odpoveď, nereflektuje na aktuálnu rozhodovaciu prax, na ktorú žalovaný v priebehu konania poukázal. Tieto skutočnosti samé o sebe sú dostačujúce na to, aby odvolací súd považoval napadnuté rozhodnutie za nepreskúmateľné. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia má podať jasné a zrozumiteľné odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Dostatočnosť a relevantnosť odôvodnenia rozhodnutia sa musí týkať tak skutkovej, ako aj právnej stránky rozhodnutia. Žalovaný sa domnieva, že ak by prekážku litispendencie zapríčinil žalovaný, ktorý bol paradoxne v zmysle princípu rovnosti strán rovnocenne zastúpený advokátom ako žalobca, konajúci súd by nárok na náhradu trov konania „bez váhania“ priznal žalobcovi. Keďže prvoinštančný súd v odôvodnení selektívne reagoval iba na niektoré skutkové okolnosti tohto prípadu, ale na jeho argumentáciu nedáva žiadnu odpoveď, žalovaný považuje napadnuté rozhodnutie za arbitrárne a nepreskúmateľné. Navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie zmenil, priznal žalovanému nárok na náhradu trov provinštančného konania a zároveň žiadal priznať aj náhradu trov odvolacieho konania.

5. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) preskúmal napadnuté uznesenie podľa ust. § 379, § 380 a § 381 CSP bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

6. Predmetom odvolacieho konania je posúdenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o trovách konania, teda nárok žalovaného na náhradu trov konania vzhľadom na výsledok sporu a postoj sporových strán k veci, nakoľko konanie vo veci samej bolo právoplatne zastavené pre prekážku litispendencie.

7. Podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

8. Podľa § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

9. Účelom ustanovenia § 257 CSP je umožniť súdu zmierniť dôsledky právnych noriem upravujúcich náhradu trov konania zavedením moderačného absolučného práva. Toto ustanovenie je výrazom skutočnosti, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kazuistický, aby postihol celú rozmanitosť života, právo sa dotvára sudcovským výkladom v medziach ustanovených všeobecnými podmienkami

uvedenými v zákone, za splnenia ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru o náhrade trov konania, než by plynul z použitia všeobecných zásad náhrady trov konania. Civilný sporový poriadok vyžaduje pre realizáciu tohto sudcovského moderačného práva, aby v danom prípade išlo o výnimočné okolnosti a dôvody hodné osobitného zreteľa.

10. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácii, kde sa tieto často vyskytujú a tento dôvod je daný charakterom tohto konania alebo charakterom procesnej situácie.

11. Ak dôjde k zastaveniu konania, potom je súd povinný pri rozhodovaní o trovách konania skúmať procesnú zodpovednosť pri zastavení konania tak na strane žalobcu, ako aj na strane žalovaného. Vychádzajúc z obsahu spisu odvolací súd je toho názoru, že v prejednávanom spore, charakter procesnej situácie umožňuje výnimočné nepriznanie náhrady trov konania stranám sporu. V priebehu tohto konania došlo k zastaveniu konania vo veci samej pre prekážku litispendencie, nakoľko na Okresnom súde Svidník prebiehalo konanie o zaplatenie sumy 13.864,88 eur s príslušenstvom pod sp. zn. 2Csp/47/2022, ktoré bolo iniciované žalovaným (dodávateľom) a uvedené konanie bolo napokon zastavené z dôvodu späťvzatia žaloby zo strany žalobcu (terajšieho žalovaného), a to bez uvedenia dôvodu. Predmetom tohto konania bolo určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok a vydanie bezdôvodného obohata, pričom žalovaný späťvzatím žaloby v konaní 2Csp/47/2022 znemožnil súdu ex offo preskúmať neprijateľnosť zmluvných podmienok, ktorých sa žalobca v predmetnom konaní domáhal.

12. Odvolací súd vychádzajúc z vyššie uvedeného zväžil všetky okolnosti prejednáwanej veci a dospel k záveru, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď pri rozhodovaní o trovách aplikoval ust. § 257 CSP. Zistený skutkový stav vyplývajúci z obsahu spisu totiž umožňuje právny záver o existencii dôvodov hodných osobitného zreteľa pre aplikáciu tohto výnimočného ustanovenia § 257 CSP z nižšie uvedených dôvodov.

13. Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok: dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti. Aplikácia predmetného ustanovenia CSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd súčasne dospeje k záveru, že tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná, nie sú dané. Je však nutné poznamenať, že úvaha všeobecného súdu o tom, či v danej veci ide o takýto výnimočný prípad alebo nie, musí byť v rozhodnutí všeobecného súdu riadne a presvedčivo odôvodnená, pretože v opačnom prípade by mohlo ísť o postup, ktorý by mohol mať črty svojvôle (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 67/2011). K rozhodovaniu o trovách Ústavný súd Slovenskej republiky tiež judikoval a uviedol: „V prípade rozhodovania o náhrade trov konania treba prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré môžu mať vplyv na stanovenie povinnosti na náhradu trov konania. Výrok o trovách konania musí byť v súlade s priebehom celého konania a úvaha vedúca na ich náhradu musí byť odôvodnená.“ (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 563/2011). Z početnej judikatúry k tomu možno citovať napríklad uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 481/2015: „Trovky vynaložené účastníkom konania v spore musia byť v príčinnej súvislosti s jeho procesným postojom k predmetu konania. Ich vynaložením sa musí sledovať procesné presadzovanie uplatneného nároku alebo procesná ochrana proti takému tvrdenému nároku. Účelnosť sa v zásade dá stotožniť s nevyhnutnosťou alebo právnou možnosťou vynaloženia trov spojených s ústavne zaručeným právom na právnu pomoc v zmysle čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a trovky právneho zastúpenia sa vo všeobecnosti za účelne vynaložené trovky považujú. Trovky potrebné na účelné vynaloženie alebo ochranu práva sa však nemôžu posudzovať ako celok, a to aj keď má účastník nárok na náhradu trov konania, pretože mal vo veci plný úspech, každý úkon alebo každé platenie trov treba posudzovať samostatne; to platí aj pre trovky právnej služby“.

14. Ustanovenie § 257 CSP preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnuť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. Strane, ktorá mala vo veci úspech, nemožno nepriznať náhradu trov podľa výnimočného ustanovenia len na základe všeobecného záveru hodnotiaceho dopad rozhodnutia o určitom druhu nárokov - a k tejto situácii v tejto prejednáwanej veci došlo. Nejde o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému typu konania (k tomu napr. nálezy Ústavného súdu ČR sp. zn. III. ÚS 292/07, či sp. zn. I. ÚS 303/12), ale ide

o prvok individualizácie, nie ľubovôle zo strany súdu (pozri nález Ústavného súdu ČR sp. zn. III. ÚS 727/2000). Hranice sudcovskej úvahy sú dané účelom právnej úpravy náhrady trov konania, ktorá jej nepriznanie úspešnému účastníkovi pripúšťa len ako výnimku zo všeobecného procesného princípu zodpovednosti za výsledok sporového konania (§ 255 ods. 1 CSP). Priamo z textu zákonného ustanovenia vyplýva, že súd by mal podľa neho rozhodovať iba vo výnimočných prípadoch. Zmyslom predmetného zákonného ustanovenia je, že ak súd zvolí postup podľa neho, nemôže žiadnej zo strán (ani úspešnej, ani neúspešnej) priznať náhradu trov konania. Napriek doslovnému zneniu ustanovenia § 257 CSP nepriznanie sa môže týkať všetkých trov alebo len ich časti. Na účely moderácie nie je rozhodujúce, na základe akej zásady boli trovy uložené a ktorá strana ich má platiť; moderovať možno aj trovy zastaveného konania. Existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa musí súd vo svojom rozhodnutí riadne a presvedčivo odôvodniť, pretože v opačnom prípade by mohlo ísť o postup, ktorý by mohol mať znaky svojvôle. Nie je prípustné odôvodnenie obsahujúce iba odkaz na výpoveď účastníka konania bez toho, aby bolo možné z odôvodnenia napadnutého rozsudku zistiť, z akých dôkazných prostriedkov súd čerpal svoje zistenia pre následný záver o odôvodnenosti aplikovať § 257.

15. Významnými z hľadiska aplikácie ust. § 257 CSP sú predovšetkým v prejednávanej veci okolnosti sporu. Odvolací súd má za to, že v prejednávanej veci charakter procesnej situácie umožňuje výnimočne nepriznanie náhrady trov konania stranám sporu, nakoľko konanie tvoriace prekážku skôr začatého konania (litispenciou), ktoré bolo iniciované žalovaným (dodávateľom) bolo zastavené z dôvodu späťvzatia žaloby zo strany žalobcu (terajšieho žalovaného) bez udania dôvodov, pričom v konaní 2Csp/47/2022 bol to práve žalovaný, ktorý znemožnil súdu ex offio preskúmať neprijateľnosť zmluvných podmienok vyplývajúcich zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 03.09.2018 uzatvorenej medzi stranami sporu. Odvolací súd je toho názoru, že malo by byť snahou žalovaného, ktorý má vedomosť o neprijateľnosti napadnutých zmluvných podmienok v predmetnom konaní, aby práve aj prostredníctvom predmetnej žaloby prejavil ochotu a sebareflexiu a snažil sa o nápravu protiprávneho stavu. Práve podaná predmetná žaloba mala byť pre žalovaného signálom, ktorý pozná postoj súdu z iných konaní, aby odstránil neprijateľné zmluvné podmienky uvádzané v zmluvách, a preto jeho argumentácia uvádzaná v odvolaní nemá podľa odvolacieho súdu žiaden racionálny, ani právny dôvod. Žalovaný totiž v konaní 2Csp/47/2022 Okresného súdu Svidník znemožnil ex offio preskúmať neprijateľnosť zmluvných podmienok ktorých sa žalobca v predmetnom konaní domáhal, a to bez akéhokoľvek podnetu na mimosúdne rokovanie, ktoré by žalobca od žalovaného očakával a bez udania dôvodu vzal žalobu v celom rozsahu späť, čím znemožnil spotrebiteľovi, aby uplatňoval (bránil) svoje práva na súde.

16. Nie menej významnou skutočnosťou okrem dôvodu podania žaloby je aj rodinná situácia žalobcu. Žalobca ako spotrebiteľ, ktorý v zamestnaní dosahuje minimálnu mzdu a ktorého príjmy sú blízko úrovne životného minima je slobodný, bezdetný, žije so svojou matkou starobnou dôchodkyňou v jej rodinnom dome, o ktorú sa stará a prispieva na výdavky domácnosti. Na druhej strane nepriznaním náhrady trov konania žalovanému ako banke, nebude jeho majetková sféra výrazným spôsobom dotknutá, čím sú splnené všetky predpoklady na nepriznanie náhrady trov konania stranám sporu.

17. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 387 CSP uznesenie súdu prvej inštancie o trovách konania ako vecne správne potvrdil.

18. Zároveň v odvolacom konaní úspešnému žalobcovi bola v súlade s ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP priznaná náhrada trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady týchto trov rozhodne súd prvej inštancie.

19. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolaateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).